

VILNIAUS M. STRATEGINIS PLĖTROS PLANAS 2021-2030 M.

PLANO PROJEKTAS | SOCIALINĖ APSAUGA

1. STRATEGINIO PLĖTROS PLANO VIZIJA

Vilnius siekia būti **Sklandus miestas** miesto gyventojams, čia veikiantiems verslams ir miesto svečiams. Laimingi, miestą patogiam gyvenimui pasirenkantys, geras paslaugas gaunantys žmonės sukurs pagrindus ir tolesniam ekonomikos augimui, ir užtikrins ilgalaikį miesto gyvybingumą.

Įgyvendinant sklandaus miesto viziją svarbu nuolat gerinti miesto gyventojų ir svečių gyvenimo kokybę, kurią atspindi trys vizijos įgyvendinimo rodikliai: aukštas laimės lygis, ilga gyvenimo trukmė ir trumpas kelionės laikas. Šios trys sklandaus miesto perspektyvos yra sinergiškos ir viena kitą papildančios, pažanga reikalinga visomis šiomis kryptimis, taip užtikrinant maksimalų sklandumo lygį.

- **LAIMĖS LYGIS** | Vilniaus mieste bus užtikrinta neprikaištinga teikiamų paslaugų kokybė, plačios karjeros ir laisvalaikio galimybės bei visų laimingam gyvenimui reikalingų paslaugų ir priemonių prieinamumas.
- **GYVENIMO TRUKMĖ** | Aukščiausios kokybės sveikatos paslaugos, žalia aplinka, mažėjantis streso lygis, edukacija – tai tik dalis priemonių, kurios prisidės prie ilgesnės vilniečio gyvenimo trukmės.
- **KELIONĖS LAIKAS** | Sklandumui užtikrinti bus kuriama tokia miesto infrastruktūra, kuri prisidės prie trumpesnio vidutinės kelionės laiko, t.y. bus užtikrintas pagrindinių paslaugų prieinamumas arčiausiai gyventojo bei bus sudaromos sąlygos sklandžiam judumui įvairiomis transporto priemonėmis.

Sklandaus miesto viziją pasiekti padės **Vilniaus miesto DNR** - pagrindinės savybės, kurios išskiriamos miesto socialiniame, politiniame, kultūriniame, ekonominiame naratyve:

- **ISTORIJA** | Vilniaus miestas pasižymi turtingu istoriniu ir kultūriniu paveldu, giliomis tradicijomis bei yra garsus dėl jame ir apie jį sklindančių legendų.
- **APLINKA** | Vilniaus miestas Europos sostinių kontekste išsiskiria kaip vienas iš daugiausiai žaliųjų erdvių turinčių miestų. Vilniuje išlaikomas balansas tarp šiuolaikiniam skubančiam žmogui pritaikytų urbanistinių sprendimų, ramybės siekiančiam gamtos mylėtojai puoselėjamų žaliųjų erdvių bei smalsiam gyventojui patrauklių istorinių vietų. Visiems draugiška atmosfera džiugina miestiečius ir traukia miesto svečius atvykti čia atostogauti, tyrinėti, kurti, gyventi bei tobulėti.
- **PROGRESAS** | Vilniaus miestas yra globaliai atpažįstamas dėl savo inovatyvių sprendimų, skatinančių miestą, jo gyventojus ir verslus augti bei rodančių pavyzdį kitiems viso pasaulio miestams.

Miesto vizijos įgyvendinimą paspartins **Vilniaus miesto varikliai** – pagrindiniai principai, identifikuojami Vilniaus miesto veiklos planuose, kurie yra būtini siekiant išlaikyti konkurencingumą ir norint pirmauti:

- **GREITIS** | Vilniaus miestui yra būdingas greitas sprendimų priėmimas. Vilnius dažniausiai yra vienas iš pirmųjų, reaguojantis į pasikeitusią situaciją. Kol kiti galvoja, Vilnius veikia. Sistemingas miesto valdymas užtikrina sklandžius vidinius procesus bei nepriekaištingą teikiamų paslaugų kokybę.
- **ATVIRUMAS** | Vilnius yra galimybių miestas dėl savo atvirumo kūrybiškiems, dar niekur kitur neišbandytiems sprendimams. Net pačios keisčiausios idėjos čia randa savo vietą. Vilniaus miestas nebijo išsiskirti, nebijo klysti ir nebijo daryti kitaip, nei visas pasaulis. Dėl šių priežasčių čia gyvena drąsiausi žmonės ir pažangiausi verslai.
- **SUMANUMAS** | Vilnius – tai sumanus miestas, kur sprendimai priimami vadovaujantis duomenimis ir faktais, o ne nuomonėmis ir požiūriais, kurie dažnai skiriasi. Siekiant maksimaliai efektyvios veiklos, mieste taikomi skaitmeniniai sprendimai, padedantys rinkti aktualius miesto ir jo gyventojų duomenis, kurie vėliau yra analizuojami pasitelkiant inovatyviausias priemones ir sumaniausius žmones. Efektyvus duomenų valdymas čia reiškia efektyvų miesto valdymą.

2. STRATEGINIO PLĖTROS PLANO KRYPTYS

Sklandžiam miesto vizijos įgyvendinimui yra pasirinktos **3 strateginės** prioritetinės kryptys, tiesiogiai įgyvendinančios **4 pagrindinius prioritetus**. Kiekvienoje iš šių krypčių įvardijamos savarankiškos vizijos, įgyvendinančios bendrą sklandaus miesto siekį:

- **ŠVIETIMAS** | Ateities iššūkiams pasiruošusios, savarankiškos asmenybės
- **JUDUMAS** | Smagias, saugias ir patogias keliones užtikrinanti inovatyvi judumo sistema
- **APLINKA IR MIESTO PLĖTRA** | Meile miestui ir gamtai paremta gyvenimo kokybė
- **VILNIAUS METODAS** | nuolat kuriamą ir pildomą metodą sudaro siekiamų vertybių rinkinys, kuris nukreips miesto vadovybę pasirinkti ir prioretizuoti darbus, turinčius didžiausią sinergiją su Vilniaus miesto DNR .

Kitos sklandaus miesto vizijos įgyvendinimo kryptys, kurių kiekvienoje yra įvardijamos savarankiškos vizijos, įgyvendinančios bendrą sklandaus miesto siekį:

- **EKONOMINĖ PLĖTRA** | Atviras naujovėms ir greitas miestas
- **KULTŪRA** | Vilnius – meniška aplinka bei unikalia kultūros įvairove garsėjanti kūrybos sostinė, kurioje kultūra yra pasiekama bei įtraukia dalyvauti itin plačią miesto gyventojų ir svečių auditoriją, pritraukia meno ir kultūros kūrėjus iš Lietuvos ir užsienio

- **SVEIKATA, SVEIKATINGUMAS IR SPORTAS** | Į žmogų orientuota moderni, aukštos kokybės sveikatos sistema
- **SOCIALINĖ APSAUGA** | Vilnius – socialinės gerovės tinklas
- **SAUGUMAS IR APSAUGA** | Saugiausia sostinė Europoje, kur fizinė, elektroninė, psichologinė ir biologinė erdvės pritaikytos saugiam darbui ir gyvenimui

Taip pat yra išskiriamos horizontalios, įgalinančios strateginės kryptys, kuriose įtvirtinami pagrindiniai valdymo ir paslaugų teikimo principai:

- **PASLAUGOS**
- **VALDYMO MEISTRIS KUMAS IR PLANAVIMAS**

3. STRATEGINIO PLĖTROS PLANO VAIDMUO SAVIVALDYBĖS VALDYME IR JŪSŲ GRĮŽTAMASIS RYŠYS

Vilniaus miesto savivaldybės 2021–2030 metų strateginis plėtros planas (toliau – SPP) yra sudedamoji miesto strateginio valdymo dalis, kuriame įgyvendinama vizija, nustatomos šios pagrindinės vystymosi gairės ir kryptys. Pagal atskiras sritis ir jų vizijas, Vilniaus miesto strateginį planą sudaro 10 dalių - trys prioritetinės kryptys, kitos penkios sklandaus miesto vizijos įgyvendimo kryptys bei 2 įgalinančios (horizontalios) sritys.

Sklandžiam įgyvendinimui, Vilniaus miesto savivaldybės administracija pagal jame numatytus tikslus, uždavinius ir veiksmus kasmet formuos Savivaldybės veiklos programas. Keičiantis miesto aplinkai, atsirandant naujiems poreikiams ir galimybėms, planas gali būti peržiūrimas, atsižvelgiant į savivaldybės atstovų ir suinteresuotų šalių iškeltus pasiūlymus bei pastabas dėl veiksmų ar stebėsenos rodiklių įtraukimo, pašalinimo ir koregavimo.

Kiekvieną SPP kryptį pateikiame atskiru dokumentu, kuriame pateikiami šios srities strateginiai tikslai, uždaviniai ir pagrindinės priemonės¹; ši dalis skirta **socialinės apsaugos** sričiai.

Kviečiame komentuoti ir teikti pasiūlymus korekcijoms 2030@vilnius.lt iki birželio 14 d

¹ Strateginiame plėtros plane nesiekama suplanuoti visų konkrečių projektų ir priemonių, kuriuos miestas įgyvendins per 10 metų, labiau numatomos tik tos konkrečios priemonės, kurios iš esmės įtakoja srities strateginę kryptį. Detaliau konkretūs projektai bus planuojami veiklos planavimo proceso metu.

4. SOCIALINĖ APSAUGA

Socialinės apsaugos sritis reikalauja įveikti daug iššūkių tam, kad būtų užtikrintas orus ir visavertis kiekvieno vilniečio gyvenimas ir socialinis saugumas, kadangi socialinio gyvenimo užribyje vis dar lieka daug žmonių, kurie negali sėkmingai konkuruoti darbo rinkoje ir savarankiškai veikti kasdieniame gyvenime, patiria sveikatos sunkumų, apribojančių galimybes veikti, negeba pasinaudoti teikiamomis socialinėmis paslaugomis kaip įrankiu, padedančiu spręsti atsiradusias problemas. Miestui itin svarbu plėtoti kuo įvairesnes pagalbos formas, diegti inovatyvius sprendimus organizuojant ir teikiant socialines paslaugas, padedant vilniečiams užsitikrinti būstą ir teikiant adekvačią piniginę socialinę paramą. Miesto savivaldybės įstaigų nuoseklus bendradarbiavimas su socialiniais partneriais padės greičiau ir taikliau teikti reikiamą pagalbą vilniečiams, todėl ši bendrystė bus palaikoma ir plėtojama.

Siekiant ir toliau kelti Vilniaus miesto lygį socialinės apsaugos srityje bei išspręsti problemas, su kuriomis susiduria miestas ir miestiečiai, yra keliama Vilniaus miesto vizija socialinės apsaugos srityje: **Vilnius kaip socialinės gerovės tinklas.**

4.1. TIKSLAI

Vizijai įgyvendinti socialinės apsaugos srityje yra keliami trys strateginiai tikslai:

1. Aktyvus, iniciatyvus žmogus ir miesto bendruomenė
2. Saugūs vaikai ir jaunimas visose savo gyvenimo aplinkose
3. Tvarus paslaugų tinklas socialinėje srityje

4.1.1. AKTYVUS, INICIATYVUS ŽMOGUS IR MIESTO BENDRUOMENĖ

Aktyvi, socialiai orientuota miesto bendruomenė, iniciatyvus nevyriausybinių organizacijų (NVO) sektorius bei savanorių bendruomenė padeda kurti tvarią socialinę pagalbą mieste, skatina bendražmogiškas vertybes bei miestiečių savitarpio pagalbos santykius. Tokiu būdu kiekvienas vilnietis yra įgalintas prisidėti prie pagalbos kitam.

Siekiant stiprinti sąmoningumą teikiant socialinę pagalbą, miestiečių aktyvumas bus skatinamas viešinant savanorystės svarbą ir naudą, organizuojant viešus renginius, įtraukiant bendruomenės narius į savanoriškas veiklas. Svarbus vaidmuo socialinės pagalbos bendruomenėje tenka daug galinčiam, turinčiam potencialo ir entuziazmo jaunimui, todėl bus siekiama kuo plačiau į savanoriškas veiklas įtraukti šią visuomenės grupę. Savanorystė ir NVO įsitraukimas stiprins galimybę reaguoti į kiekvieno miestiečio pagalbos poreikį, atliepti jį tinkamu būdu, lanksčiau teikti socialinę pagalbą.

Lentelė 1. 1-ojo strateginio tikslo uždaviniai ir priemonės

UŽDAVINYS	PRIEMONĖS
<p>1. Sąmoningas, socialines problemas gebantis spręsti vilnietis</p> <p>Sprendžiant socialinius sunkumus Vilniaus m., siekiama pasitelkti kuo platesnį miestiečių bendruomenės ratą: NVO sektoriaus organizacijas, jaunimą, savanorius ir kiekvieną vilnietį. Visuomenės įtraukimas užtikrina greitesnį ir dažnai efektyvesnį problemų sprendimą, padeda sparčiau teikti pagalbą. Šiuo uždaviniu numatoma skatinti savanorystę, įsitraukimą į įvairias socialines problemas sprendžiančias veiklas.</p>	<p>1. Organizuoti viešinimo kampaniją, skirtą savanorystei skatinti</p> <p>2. Skatinti jaunimo iniciatyvas, įveiklinimą, stiprinti bendrystę ir įsitraukimą</p> <p>3. Organizuoti prevencinių priemonių vilniečiams, kurie nori teikti socialinę pagalbą artimiesiems, įgyvendinimą</p>
<p>2. Stipri, socialiai atsakinga partnerystė</p> <p>Šiuo uždaviniu siekiama stiprinti partnerystę tarp savivaldybės ir socialinių partnerių, įsitraukiančių į socialinės pagalbos veiklą. Svarbu plėtoti socialinį dialogą, stiprinti partnerių kompetencijas teikti socialines paslaugas (teikti metodinę pagalbą; organizuoti mokymus, seminarus). Socialinių partnerių įsitraukimas į paslaugų teikimą leidžia šias paslaugas teikti kokybiškiau ir greičiau, geriau atliepiant vilniečių poreikius.</p>	<p>1. Stiprinti NVO ir privačių tiekėjų socialinių paslaugų teikimo kompetencijas</p> <p>2. Stiprinti NVO, privačių tiekėjų ir savivaldybės socialinį dialogą</p>

4.1.2. SAUGŪS VAIKAI IR JAUNIMAS VISOSE SAVO GYVENIMO SRITYSE

Vaikų ir jaunimo saugumo užtikrinimas yra vienas iš savivaldybės prioritetų. Saugios aplinkos užtikrinimas visose gyvenimo srityse apima viešąją erdvę, ugdymo, sveikatos, socialinių paslaugų įstaigas ir pagalbą vaikui ir šeimai, susidūrus su sunkumais. Organizuojant ir teikiant pagalbą, bus atsižvelgiama į individualius vaiko ir šeimos poreikius, sudaromos prielaidos vaikui augti saugioje aplinkoje, plėtojant prevencinių, intervencinių, reabilitacijos priemonių ir kompleksinių paslaugų prieinamumą vaikui ir jo globėjams. Šių paslaugų poreikis ypač aktualus sunkumus patiriančioms šeimoms, vaikams ir jaunimui, kurie linkę nusikalsti, nemotyvuoti mokytis, turintys priklausomybių ar kitų psichologinių sunkumų, patiria socialinę atskirtį.

Vilniaus mieste bus sudaromos sąlygos reikiamą pagalbą gauti kuo anksčiau. Bus plečiamos ankstyvosios intervencijos paslaugos, diegiamos inovatyvios pagalbos programos bei metodai. Pagalbos vaikui ir jaunimui užtikrinimui reikšmingą įtaką turi įvairių sričių specialistų (švietimo, sveikatos, socialinės ir kt.) bendradarbiavimas bei kompetencijos, todėl bus skiriama dėmesio sklandaus bendradarbiavimo užtikrinimui ir kompetencijų tobulinimui.

Lentelė 2. 2-jo strateginio tikslo uždaviniai ir priemonės

UŽDAVINYS	PRIEMONĖS
<p>1. Lengvai prieinamos paslaugos vaikui ir šeimai</p> <p><i>Siekiant užtikrinti kokybišką ir poreikius atitinkančią pagalbą vaikui ir šeimai, būtina apjungti turimus paslaugų resursus bei tolygiai, atsižvelgiant į realų poreikį, plėtoti paslaugų vaikui ir šeimai tinklą. Pagalba vaikui ir šeimai turi būti suteikiama kuo anksčiau, todėl šiuo uždaviniu siekiama užtikrinti ankstyvosios prevencijos paslaugų bei programų plėtrą.</i></p>	<p>1. Deigti vaiko gerovės užtikrinimo modelį</p> <p>2. Užtikrinti kokybiškų socialinių paslaugų teikimą šeimoms ir vaikams</p> <p>3. Įgyvendinti koordinuotai teikiamų paslaugų plėtros plane numatytas programas / projektus (prevencijos, intervencijos priemonės)</p>
<p>2. Išplėtos bendruomeninės paslaugos, kuriančios saugią ir darnią aplinką vilniečių šeimoms</p> <p><i>Šiuo uždaviniu siekiama plėtoti bendruomenines paslaugas, skirtas tiek vaikams, tiek ir jų tėvams bei tinkamai, nuolat informuoti visuomenę apie savivaldybės teikiamas paslaugas ir galimybes jas gauti, stiprinti smurto apraiškų prevenciją.</i></p>	<p>1. Užtikrinti kokybiškų socialinės globos paslaugų bendruomenėje teikimą vaikams</p> <p>2. Informuoti visuomenę apie savivaldybėje teikiamas paslaugas bei smurto formų atpažinimą ir nemokamą pagalbą</p>
<p>3. Įveikintas ir užimtas jaunimas, modernios darbo su jaunimu formos ir erdvės</p> <p><i>Siekiant atsižvelgti į jaunimo poreikius ir didinant jaunimo užimtumą, būtina plėsti paslaugų, skirtų šiai socialinei grupei, spektrą. Šiuo uždaviniu siekiama plėtoti atvirą darbą su jaunimu, tokiu būdu įtraukiant į aktyvią veiklą įvairioms socialinėms grupėms priklausantį jaunimą, sudominant juos turininga veikla ir taip formuojant stiprų, psichologiškai atsparų, motyvuotą ir kuriantį žmogų.</i></p>	<p>1. Steigti jaunimo erdves Vilniaus mieste ir didinti jaunimo užimtumą Jaunimo skyriaus pavaldžių įstaigų patalpose, įtraukiant NVO ir bendruomenes</p>

4.1.3. TVARUS PASLAUGŲ TINKLAS SOCIALINĖJE SRITYJE

Socialinės srities paslaugų organizavimas apima platų paslaugų spektrą: socialines paslaugas, pinigines išmokas, paramą būsto įsigijimui bei nuomai ir kita. Vilniaus miestas nuosekliai plėtos kompleksines paslaugas, atliepiančias vilniečių poreikius, integruos įvairius pagalbos ir paslaugų būdus. Siekiant individualizuoto požiūrio į kiekvieną asmenį, įvairiapusė socialinė pagalba bus organizuojama konkretaus vilniečio ir / ar žmonių grupės poreikiams atliepti. Bendruomeninių paslaugų plėtra leis priartinti paslaugą prie vilniečių, leis stiprinti paslaugų gavėjų savarankiškumą ir orumą. Bus siekiama plėtoti paslaugas, kurių vis dar stokojama, bei diegti inovatyvius sprendimus šioje srityje. Įgyvendintos priemonės gerins paslaugų gavėjų gyvenimo kokybę bei pasitenkinimą teikiamomis paslaugomis.

Lentelė 3. 3-iojo strateginio tikslo uždaviniai ir priemonės

UŽDAVINYS	PRIEMONĖS
1. Racionaliai parinkta paramos būstu forma, kurianti kliento pasitikėjimą <i>Šiuo uždaviniu siekiama didinti būsto prieinamumą vilniečiams, užtikrinant racionalius, poreikius ir galimybes atitinkančius sprendimus.</i>	1. Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kuriais būtų susiaurintas subjektų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, ratas bei išplėstas subjektų ratas / paramos dydis įsigyjant būstą 2. Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kurie vilniečiams užtikrintų didesnę socialinę paramą būstu 3. Parengti skatinimo priemonių planą, numatantį mažinamą naudojimosi socialiniu būstu trukmę
2. Išplėtotas ir tvarus bendruomeninių paslaugų tinklas <i>Siekiant užtikrinti paslaugų prieinamumą arčiau vilniečių gyvenamosios vietos ir galimybę reikiamas socialines paslaugas</i>	1. Plėsti bendruomenines paslaugas neįgaliesiems

UŽDAVINYS	PRIEMONĖS
<p><i>teikti asmens namuose, bus plėtojamas bendruomenių paslaugų tinklas vaikams bei suaugusiems su negalia ir senyvo amžiaus asmenims. Įgyvendintos priemonės gerins paslaugų gavėjų gyvenimo kokybę bei pasitenkinimą teikiamomis paslaugomis.</i></p>	<p>2. Užtikrinti socialinių paslaugų teikimą namuose</p>
<p>1. Lengvai prieinamos socialinės paslaugos vilniečiams</p> <p><i>Šiuo uždaviniu siekiama plėtoti socialinių paslaugų tinklą, atsižvelgiant į aktualiausias vilniečių poreikius. Teikiant ir plėtojant socialines paslaugas bus užtikrinama ir informacijos sklaida apie šias paslaugas, apie galimybes vilniečiams jas gauti, vykdomos apklausos apie pasitenkinimą paslaugomis ir kokybę.</i></p>	<p>1. Užtikrinti kokybiškų socialinių paslaugų prieinamumą ir informacijos pasiekiamumą visiems vilniečiams</p>
<p>2. Sklandus socialinių išmokų teikimas vilniečiams</p> <p><i>Šiuo uždaviniu siekiama gerinti socialinių išmokų pasiekiamumą, plėsti informacijos apie galimybes gauti socialines išmokas sklaidą, diegti inovatyvius darbo organizavimo ir vilniečių aptarnavimo metodus. Teikiamų paslaugų kokybės vertinimui bus atliekamos gyventojų apklausos.</i></p>	<p>1. Gerinti organizacinį ir komunikacinį socialinių išmokų paslaugų prieinamumą.</p>